

Klimat- och näringslivsdepartementet

Adressater:
Se bilaga 1

Överklagande av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut om inrättande av vattenskyddsområde för Vänersborgsviken och Göta älvs vattentäkter

Regeringens beslut

Regeringen upphäver Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 16 maj 2022 i ärende 513-36723-2019 och lämnar tillbaka ärendet till länsstyrelsen för ny prövning.

Ärendet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 16 maj 2022 om ett nytt vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde för Vänersborgsviken och Göta älvs vattentäkter.

Klagande enligt *bilaga 1* har överklagat beslutet. De framför i huvudsak följande. De motsätter sig inrättandet av en yttre zon, avgränsningen av den inre zonen, vissa föreskrifter i den inre zonen samt påtalar brister rörande konsekvensutredning, frågor om ersättning samt hur delgivning och information har skett.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har yttrat sig över överklagandena och framför i huvudsak följande. Länsstyrelsen medger att regeringen beslutar att revidera avgränsningen av vattenskyddsområdets yttre och inre zon.

Länsstyrelsen vidhåller resterande delar av beslutet och yrkar att regeringen avslår överklagandena i övrigt.

Länsstyrelsen anför sammanfattningsvis följande. I de delar klagandena invänt mot den sekundära (yttre) zonen har de i huvudsak hänvisat till Havs- och vattenmyndighetens vägledning och dess remissyttrande och anført att om riskanalysen visar att det inte finns behov av några skyddsföreskrifter, så finns det inte heller behov av ett skyddsområde. Som framgår av det överklagade beslutet anser länsstyrelsen att det, trots Havs- och vattenmyndighetens avstyrkande, är motiverat att inrätta en yttre skyddszon. Ett grundläggande skäl är att den inre skyddszonen är avgränsad och utformad utifrån förutsättningarna att den omges av en sekundär (yttre) skyddszon. Införandet av en yttre zon bedöms påtagligt bidra till att minska och förebygga riskfyllda åtgärder och beteenden utan att dessa finns detaljreglerade i föreskrifter. Zonen tydliggör vikten av att omedelbart kontakta räddningstjänst och andra myndigheter vid misstanke om skadligt utsläpp eller olyckshändelser, även när dessa sker utanför den inre zonen.

Havs- och vattenmyndigheten har yttrat sig över överklagandena och länsstyrelsens yttrande och framför i huvudsak att överklagandena avseende den sekundära (yttre) zonen ska bifallas och att överklagandet i övrigt ska avslås.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen anser att det underlag som finns i ärendet är tillräckligt för den prövning som ska ske.

Ett mark- eller vattenområde får enligt 7 kap. 21 § miljöbalken förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller vattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Länsstyrelsen ska enligt 7 kap. 22 § miljöbalken meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syfte med området.

Vid prövning av frågan om vattenskyddsområde ska enligt 7 kap. 25 § miljöbalken hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med vattenskyddsområdet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet redogjort för behovet av vattentäkten och motiverat skyddsområdets avgränsning och bestämning av zonindelning. Av handlingarna framgår bl.a. följande. Syftet med inrättande

av vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter är att uppnå ett långsiktigt skydd för värdefulla vattentäkter i Göta Älv och Vänersborgsviken. Vattenskyddsområdet består av en inre och yttre skyddszon. Den yttre skyddszonen får betraktas som en tertiär skyddszon. Klagandena, liksom Havs- och vattenmyndigheten har ifrågasatt syftet med den yttre skyddszonen, eftersom den saknar skyddsföreskrifter. Efter länsstyrelsens reviderade avgränsning bedömer Havs- och vattenmyndigheten att föreskrifterna som beslutats för den primära (inre) zonen speglar de risker som finns i området. De bedöms inte gå längre än vad som är vanligt för vattenskyddsområden i allmänhet eller för vad som är motiverat för den nu aktuella primära zonen.

Inledningsvis understryker regeringen att det alltid bör övervägas om vattenskyddsområdet kan uppnå sitt syfte med en zon. Ett vattenskyddsområde kan delas in i olika zoner, om det finns ett behov av det. En zonindelning av vattenskyddsområden medger differentierade restriktioner inom olika delar av vattenskyddsområdet så att det är möjligt att anpassa skyddsbehovet till risken och därmed uppnå skyddssyftet. Att dela in området i zoner kan därmed vara ett sätt att beakta proportionalitetsprincipen i 7 kap. 25 § miljöbalken. På så sätt kan strängare föreskrifter beslutas i de delar av vattenskyddsområdet där detta är motiverat med hänsyn till syftet med områdesskyddet.

Avsaknaden av föreskrifter för den sekundära zonen innebär att det har bedömts saknas behov av någon inskränkning för att skydda vattentillgången. Regeringen bedömer därför att det inte finns tillräckliga skäl att utpeka området inom den yttre skyddszonen som ett vattenskyddsområde.

Eftersom den inre skyddszonen är avgränsad och utformad utifrån förutsättningarna att den omges av en sekundär (yttre) skyddszon finns det anledning att upphäva beslutet och lämna tillbaka ärendet till länsstyrelsen för ny prövning. Vid denna utgång saknas det skäl att pröva övriga invändningar mot beslutet.

På regeringens vägnar

Romina Pourmokhtari

Osman Djibril

Kopia till

Havs- och vattenmyndigheten
Länsstyrelsen i Västra Götalands län (handlingarna åter)
Naturvårdsverket
Sveriges geologiska undersökning
Ale kommun
Göteborgs kommun
Kungälv kommun
Lilla Edets kommun
Trollhättans kommun
Vänersborgs kommun
Göteborgsregionen